

KONCERTI, OPERE...

XI. DANI HRVATSKE GLAZBE

Po jedanaesti put održani su Dani hrvatske glazbe, tradicionalna manifestacija koja uvelike pridonosi afirmaciji hrvatskog glazbenog stvaralaštva, onog iz prošlosti kao i suvremenog. Središnje priredbe održane su u Zagrebu od 5. do 16. prosinca, a već i prije održan je niz tribina i koncerata u Zagrebu i drugim gradovima SR Hrvatske. Sačuvana je također i tradicija obilježavanja značajnih obljetnica. Tako su ovogodišnji DHG bili u znaku proslave 100-obljetnice rođenja Matetića-Ronjgova, 70. obljetnice rođenja Slavka Zlatića i 70. obljetnice rođenja Josipa Kaplana.

Prvi koncert, 5. prosinca, održala je u dvorani »Lisinski« Zagrebačka filharmonija pod ravnanjem Milana Horvata. Uz Baranovićeve *Simfonijski scherzo* i već afirmiranu Sakačevu *Matrix simfoniju* izveden je *Koncert za klavir i orkestar* (za lijevu ruku) Bogdana Gagića što je imalo karakter zagrebačke praižvedbe, budući da je prvo izvođenje tog djela održano na opatijskoj »Tribini« u studenom 1980. (solist Ksenija Kos-Lukinić). Praižvedbu je tom prilikom doživio *Koncert za gitaru i orkestar* Miroslava Miletića (solist Darko Petrinjak). To djelo vrlo zanimljivih zvukovnih kombinacija bilo je vrlo dobro primljeno. Bilo je dodano i popularno Gotovčevo *Simfonijsko kolo*.

Na dva komorna koncerta izvedena su djela modernog usmjerenja. 6. prosinca u Muzeju za umjetnost i obrt sastav ACEZANTEZ izveo je djela Ž. Brkanovića, Detonija, Fribeca i skladbe kojima su članovi sastava zajednički autori. Praižvedena je Detonijeva skladba neobična naslova: *1 2 3 4 8 7 9 III*. Drugi koncert održan je 8. prosinca u Hrvatskom glazbenom zavodu, a nosio je naslov »Odjeci tribine muzičkog stvaralaštva Jugoslavije«. Zagrebački duhački kvintet i duo Kichl (violoncello i udaraljke) izveli su skladbe Tanodija, Njirića, Klobučara, Pibernika, Detonija i Papandopula. Treba nažalost utvrditi da su oba koncerta bila slabo posjećena što se i inače događa kad je riječ o komornim koncertima, pa čak i onima s renomiranim stranim izvođačima i s tradicionalnim glazbenim programom.

Programu DHG priključio se i Vojni orkestar Zagreb izvođači skladbe popularnog karaktera kojima su autori F. Pomykalo, Gotovac, Zlatić, Papandopulo i V. Marković. Taj je koncert održan 7. prosinca u dvorani »Lisinski« pod ravnanjem Josipa Jankovića.

Jedno od obilježja ovogodišnjih DHG čini izvođenje vokalne glazbe. 7. prosinca Zbor Radio-Zagreba priredio je koncert djela Ivana Matetića Ronjgova (dirigent Dušan Prašelj); 9. prosinca održan je koncert pod nazivom »Hrvatska popijevka od 1945« (izvođači Vladimir Ruždjak, Branka Beretovac i gosti iz Ljubljane i Skopja Eva Novšak-Houška i Blagoje Nikolvski, uz glasovirsku pratnju Mire Flis-Simatović), a 10. prosinca (opet u Hrvatskom glazbenom zavodu) Zagrebački madrigalisti pod ravnanjem Vladimira Kranjčevića izveli su jedanaest moteta Ivana Lukačića u izboru dra Dragana Plamenca. U drugom dijelu toga koncerta Vladimir Kranjčević izveo je sa zborom »Ivan Goran Kovačić« uz djela Matetića i dva djela suvremenih skladatelja, Stanka Horvata i Marka Ruždjaka. Tom prilikom potvrdilo se Horvatovo *Kolo boja* kao izvanredno snažno djelo.

Bio je vrlo zanimljiv susret sa Slavkom Zlatićem u HGZ-u 11. prosinca. On je svojim djelovanjem ostavio značajan trag u našoj glazbenoj kulturi kao skladatelj, dirigent, pedagog, teoretičar, melograf i vršilac različitih odgovornih dužnosti u stručnim organizacijama. Širok krug izvođača prikazao je njegova vokalna i instrumentalna djela, pri čemu bi posebno trebalo istaknuti udjel dječjeg zbora I. osnovne škole iz Koprivnice pod vodstvom Marije Jurašin te nastup zbora »Ivan Goran Kovačić« koji je pod ravnanjem V. Kranjčevića izveo skladbu na tekst pravoslavne li-SV. CECILIJA LI (1981—1)

turgije *Da voskresnet Bog*, koja je snažno djelovala svojom zvučnošću.

70. obljetnica rođenja Josipa Kaplana obilježena je kratkim koncertom na jutarnjoj priredbi u HGZ-u pri čemu dva zbora u izvođenju omladinskog zbora Školskog centra za upravu i pravosuđe (dir. Zdravko Vitković) i *Sonata za obou i klavir* (Branko Mihanović, uz klavir Ranko Filjak) nisu mogla pružiti dovoljan uvid u stvaralačko značenje ovog autora. Tom prilikom održana je i svečana sjednica predsjedništva Društva skladatelja Hrvatske na kojoj su podijeljene nagrade »Vatroslav Lisinski«. Za izvođenje i propagiranje domaće glazbe dobili su ih pianist Vladimir Krpan i akademski zbor »Ivan Goran Kovačić«.

Prikaz hrvatskog glazbenog stvaralaštva u »Danima« ne bi bio potpun bez glazbeno-scenskih djela. Ali tu uvijek postoje poteškoće organizacijske i financijske naravi. Tu su prazninu ovaj put ispunila dva gostujuća ansambla. Opera Hrvatskog narodnog kazališta iz Osijeka izvela je pod vodstvom Antuna Petrušića Papandopulovu operu *Kentervilski duh* (prema pripovijesti Oscara Wildea libreto Nenad Turkalj). Papandopulo je — dosljedno svojim skladateljskim postupcima — stvorio uspješno djelo, prihvatljivo širokom krugu slušalaca. (Izvedba u kazalištu »Komedijska« 13. prosinca.) — Opera narodnog kazališta »Ivan Zajc« iz Rijeke izvela je koncertno pod upravom Vladimira Benića u dvorani »Lisinski« 16. prosinca Brkanovićevu operu-oratorij *Zlato Zadra*. Izvedba je potvrdila to djelo kao značajan prilog hrvatskoj scenско-glazbenoj tvorbi. — Tim koncertom završeni su XI. Dani hrvatske glazbe.

Izvan redovnog programa održana su u Zagrebu još tri koncerta kao prilog XI. Danima hrvatske glazbe: Društveni orkestar HGZ-a pod vodstvom Igora Gjadrova izveo je 15. prosinca djela Njirića, Tkalčića, Ivane Lang, Cossetta i Gotovca; Zagrebački solisti su 18. prosinca izveli djela Slavenskog, F. Paraća, Horvata i Cipre, a Muzička škola »Pavao Markovac« također je 19. prosinca dala prilog »Danima« u izvođenju svojih učenika.

Od gradova izvan Zagreba posebno značajan prilog dali su Dubrovnik (4 koncerta), Osijek (2 koncerta), Pula (2 koncerta) Rijeka (koncert komornog orkestra i njegova turneja po Istri).

Kao popratna priredba XI. DHG održan je 5. i 6. prosinca skup muzikologa i glazbenih pisaca na temu »Ivan Matetić Ronjgov« — prigodom 100. obljetnice rođenja. Referate su podnijeli Slavko Zlatić, Vladimir Fajdetić, Penčo Stojanov (Sofija), Wilhelm Hübner (Dresden), Dušan Prašelj, David Kabalin i dr. Lovro Županović.

N. Nj.

MLADI VIOLINISTI U ZAGREBU

II. međunarodno violinističko natjecanje »Vaclav Huml«, održano od 16. do 22. siječnja ove godine, okupilo je u Zagrebu osim svjetskih violinističkih stručnjaka i 43 mlada natjecatelja iz 18 zemalja. Žiriju je ove godine kao i na prvom istoimenom natjecanju održanom 1977. godine predsjedavao Henryk Szeryng (Republika Mexiko), a uz njega, kao potpredsjednik ovoga već priznatoga međunarodnog natjecanja Igor Bezrodnyj (SSSR) i Ljerko Spiller (Jugoslavija), te ostali članovi žirija iz Rumunjske, Bugarske, V. Britanije, Mađarske, Austrije, CSSR-a i Jugoslavije.

Mladi natjecatelji od 16 do 30 godina oduševljavali su mnogobrojnu publiku, ne samo iz Zagreba već i drugih gradova i zemalja, a žiri je kroz 3 etape natjecanja imao ne baš lak zadatak u ocjenjivanju. U završnom natjecanju našlo se šest natjecatelja koji su kao posljednji zadatak imali izvesti koncert u suradnji sa Zagrebačkim simfonijskim orkestrom RTZ pod vodstvom dirigenta Igora Gjadrova.

Prvu nagradu, koja nosi ime Zlatka Balokovića, u vrijednosti od 2000 dolara, a dodjeljuje je SOUR »Rade Končar«, dobio je Jurij Torčinski iz Sovjetskog Saveza, koji je za finale odabrao *Koncert za violinu*

u orkestar u *D-duru* (op. 77) J. Brahmsa. S istim programom publika je ispratila izvrsnog Eduarda Wulfonsa iz Savezne Republike Njemačke, koji je dobio drugu nagradu u visini od 1500 dolara, a dodjeljuje je »Zagrebačka banka«. Jitka Novakova iz Čehoslovačke svoje je natjecanje završila *Koncertom A. Dvořaka u a-molu* (op. 53) i osvojila treću nagradu u visini od 1000 dolara. Četvrtu nagradu od 800 dolara dobilo je dvoje natjecatelja — Anda Marina Petrovici iz Rumunjske, koja je izvodila već spomenuti Brahmsov koncert, i Kai Vogler iz Demokratske Republike Njemačke koji je izvodio također već spomenuti koncert A. Dvořaka. Možda će se slušaocu koji je prisustvovao samoj završnici ovog natjecanja učiniti plasman Ande Marine Petrovici previsok i nepravedan u odnosu na muziciranje Kai Voglera te večeri, ali njeno prethodno muziciranje i zbroj bodova kroz etape ipak joj priznaje taj plasman.

Aleksandar Sustin iz Sovjetskog Saveza svirao je posljednje večeri natjecanja *Koncert za violinu i orkestar u d-molu* (op. 47) J. Sibeliusa i odlukom žirija dobio petu nagradu od 600 dolara.

Zagrebački simfoničari RTZ, kao poseban žiri posljednjeg dana takmičenja, dodijelili su nagradu za najbolju suradnju s orkestrom — angažman u predbrojci sljedeće sezone, prvonagrađenom Juriju Torčinskom, a drugoplasirani Eduard Wulfson dobio je specijalnu nagradu »Croatia Concerta« u visini od 700 dolara za najbolju interpretaciju koncerta za violinu i orkestar u finalu ovog natjecanja.

Svim finalistima natjecanja bit će u organizaciji Dubrovačkih ljetnih igara, Hrvatskog glazbenog zavoda, Koncertne direkcije, Muzičke omladine Hrvatske i Zagrebačke filharmonije omogućeni nastupi u našoj zemlji u toku idućih sezona.

Tako je posljednjeg dana natjecanja i nastupom izvrsnih solista, ali zato vrlo lošim suradnikom, neujednačenim orkestrom Zagrebačkih simfoničara RTZ, završeno II. međunarodno violinističko natjecanje »Vaclav Huml«, u organizaciji Hrvatskoga glazbenog zavoda, u čije je ime, kao i na početku natjecanja, govorio njegov predsjednik Stjepko Humel, te predsjednik žirija Henryk Szeryng, zadovoljni rezultatima ovog natjecanja.

I po mislima velikog violiniste Henryka Szerynga »Zagreb je ovih dana bio svjetski glavni grad guslača... u kojem svi stanuju pod istim krovom, stišću si ruke i imaju jedan ideal — da služe glazbi i daju najbolje koncerte«.

C. F.

POMLAĐENI CHOPIN

U zagrebačkim se muzičkim krugovima već nekoliko mjeseci gotovo bez prestanka spominje ime dvadesetdvoгодиšnjeg pijaniste Ive Pogorelića, koji je nakon povratka s Varšavskog međunarodnog pijanističkog natjecanja »Frederyk Chopin«, zainteresirao javnost svojim plasmanom na njemu i stvorio dileme oko svoje izvedbe djela toga velikog poljskog kompozitora.

U mnogim intervjuima objašnjavao je svoju interpretaciju, dao svoje mišljenje o svemu što se zbiva u suvremenom pijanizmu i što se iz tokova može očekivati u skorijoj budućnosti, kritizirajući otvoreno i bespoštedno.

Iza svega toga ostaje njegovo istinsko, darovito muziciranje (koje sam naziva očišćenim od taloga tradicije), kao rezultat dugogodišnjeg rada u rukama vrhunskih pedagoga, najprije Centralne specijalne muzičke škole pri Državnom konzervatoriju »P. I. Čajkovski« u Moskvi, zatim samog konzervatorija, na kojem je i stekao prošle godine titulu diplomiranog pijaniste i pedagoga, napokon i kao rezultat njegove velike muzikalnosti.

Muzici, koju smo mogli slušati na ne malom broju koncerata u ovako kratkom vremenu (uglavnom su to djela F. Chopina, zatim M. Ravela i R. Schumanna), prilazi kao mlad, ekspresivan čovjek, svjestan svojih

moćnosti i siguran u svoje sposobnosti, a to se u muzici osjeća u ljepoti tona i dorečenosti muzičke misli kompozitora.

Nagrade koje je do sada primao bile su prve na Međunarodnom pijanističkom natjecanju »Alessandro Casagrande« u Terniju 1978. godine i Međunarodnom pijanističkom natjecanju u Montrealu 1980. godine, a polemike oko njegova plasmana u finale spomenutog Chopinova natjecanja zasnivane su na perfekciji njegova muziciranja.

Nakon niza koncerata u Zagrebu, Beogradu i drugim našim gradovima, Ivu Pogorelića očekuju turneja po Kanadi, koncerti u Holandiji, turneja po SAD-u, koncert u Londonu itd.

Tada ćemo čuti i mišljenje šire svjetske javnosti, očito zainteresirane, o Chopinu iz Pogoreličevih prstiju.

C. F.

GLAZBENI ŽIVOT U OSIJEKU U PRVOM DIJELU SEZONE 1980/81.

Od planiranih 12 koncerata u predbrojci u organizaciji Zajednice kulturnih djelatnosti općine Osijek, u prvom dijelu ostvareno je šest, što znači da je u pogledu količine »plan izvršen«, dok je u pogledu kakovće i nadmašen.

Već nekoliko sezona počinje koncertima na orguljama u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla, orguljama impozantna broja registara, nedavno dotjeranim, premda još uvijek s nekim manjim nedostacima. Na njih se valja naviknuti. Zato orguljaši koji češće dolaze u Osijek, dođu više dana unaprijed pa imaju vremena da se prilagode instrumentu, postišu više, neki, na protiv, čak odustaju. Srećom takvi su rijetki.

Sezonu 1980/81. otvorio je orguljaš iz Rijeke, *Draško Baumgarten*, predstavivši se kao solidan solist, premda ne s našeg »orguljaškog vrha«. Teški, premda i zahvalni program sadržavao je isključivo tokate i fuge J. S. Bacha, njih pet: 565, 540, 538 (dorsku), 564, i 566. po BWV-u. Dobro posjećen koncert 29. rujna bio je lijepo primljen, premda je očito da Baumgartenu predstoji još dosta rada ako želi da u konkurenciji vrsnih naših orguljaša zauzme dostojno mjesto.

Mlada sarajevska pijanistica, sada na studiju na Konzervatoriju »P. I. Čajkovski« u Moskvi, *Aleksandra Romanić* predstavila se 13. listopada osječkoj publici u lijepu svjetlu, premda je odabrala nešto pretenciozan program. Uz kraća Schumannova i Chopinova djela (vrlo lijepo izvedeni nokturni!) ona je stavila na program i dva teška Beethovenova djela: *Sonata op. 26 u As-duru* i nadalasve zahtjevnu *Sonatu istoga tonaliteta op. 110*. Izvođenje tih sonata, pogotovu posljednje navedene, prikazalo nam je doduše mladu umjetnicu u lijepu svjetlu u pogledu tehničkih kvaliteta, no puninu sadržaja i odvažnost pojedinih dijelova ipak nam nije uspjela dati. U svakom slučaju, ona je pijanistica koja obećava.

Treći koncert bio je vrhunac prvog dijela sezone: 10. studenoga pred ne posve ispunjenom (!) dvoranom Muzičke škole »F. Kuhač« izvela je studiozno pripremljeni recital mlada japanska violinistica *Shizuka Ishikawa* uz klavirsku pratnju *Hamanne Schoko*. Poslije virtuosno ali i produbljeno interpretirane *Sonate u g-molu* G. Tartinija, slijedio je teški i vrhunski izveden Schubertov *Duo za violinu i klavir u A-duru, op. 162*. To je djelo doneseno jednostavnošću iza koje leži ogroman rad, plemenitošću tona i izvanredno suživljenim odnosom dvaju instrumenata.

Vrlo visok stupanj komornog muziciranja prezentirao je 17. studenoga *Tanjejev kvartet* iz SSSR. Vrhunac večeri bio im je Prokofjevljevi *Gudački kvartet u f-molu op. 50 br. 1*, izveden savršenim stapanjem zvukovnih mogućnosti i izražajnosti pojedinih instrumenata. Boje i dinamičke nijanse autorovih zamisli dobile su u tom tjelu izvanredna tumača. Vrlo solidno izveden je i Haydnov *Gudački kvartet u D-duru op. 2 br. 5*, a izvanrednom puninom zvuka *Kvartet u F-duru op. 22 br. 2* P. I. Čajkovskog.